

„Pulmad Malinovkas“ „Estonias“

Laupäeva õhtul tõi „Estonia“ operetrupp hooaja viimase esietendusena lavale nõukogude opereti „Pulmad Malinovkas“, mis on ühtlasi esimeks nõukogude opereti eesti teatris. Seega sündmus omaette.

„Pulmad Malinovkas“, mille libreto on kirjutatud ukrainlane L. A. Juhvid ja muusika — rahvalikku žanrit harastav helilooja A. V. Aleksandrov, on pigemini laulumäng kui operett selles mõttes, nagu meie oleme harjunud seda mõistma Lääne-Euroopa operettide järgi.

Libreto autor on asetanud oma teose tegevustiku kodusõja karmi ajastusse Ukrainas 1920. a., mil laostunud tsaariarmee jäänustest moodustatud siin-seal seiklejate jõugud isehakanud „atamanide“ ja „patjakade“ juhtimisel, kes mõtetult rüüstasid maad ja terroriseerisid tsiviilelanikke, peamiselt küladesse jäänud naisi, lapsi ja rauku, ning mil noore Punaarmee organiseeritud koondised vabastasid rahva sellest terrorist ja papiid aluse uuele korrale — Nõukogude korrale.

Opereti muusika ei ole just eriti originaalne ei meloodiliselt ega harmooniliselt struktuurilt. Ent üldiselt on see kirjutatud oskuse ja meeleoluga ning on paiguti päris hästi nauditav. Viimane käib esijoonel eleegilistemate momentide kohta, kus autor on suutnud anda kantileenidele üsna tugevat tundeekspressiivsust ja meeleolu. Sellistena olid head — Punaarmee komandöri Nazar Duma (O. Raukas) ukraina rahvamuusika laadis laul II pildis, Sofia Mihhailovna (Els Vaarman) ja Andreiko (H. Kaasik) duetti III pildis ja eriti Sofia Mihhailovna kaunis laul I pildis, mis areneb mõjutugevaks duetiks ta tütre Jarinkaga (Mari Kamp). Ka mõned ansamblid on kirjutatud päris hea vaistuga ja iseloomukalt, nagu punaarmee laste meeleoluline laul üise metsa hämaruses ja mõned teised eleegilise põhiladiga numbrid. Karakteržanri kuuluv muusika — ja see on selles operetis valitseval kohal — on seevastu tunduvalt nõrgem. See taotleb küll olla rütmierk, hoogne ja särtsukas, kuid mõjub vaatamata sellele ükskuisena, vähe originaalsust, leidlikkust ja vaheldust pakkuvana. Nii on opereti vertyüüris ja II v. vahemängus kära ja mürtsu küll palju, kuid sisu kasinasti; punaarmee laste kultuurne ja valgete jõugu barbaarne tants on põhiladilt diametraalselt vastuolulised, kuid muusikas on see terav erinevus vaevalt märgatav; „naiste garnisoni“ marsilaul III v. lõpus on ülesehituselt rabe ja kõlalt iseloomutu, kuna sama vaatuse finaalsümbrisis — punaarmee laste lõplaulus —, on äärmiselt vähe seda mehisust, uljust ja võitmatuse jõudu, mis peaks haarava mõjuvusega kokku võtma teose suure põhiidee ja selle juubeldavalt välja tõstma võimsas finaalsümbrisis.

Muusika kogumõjule tuleb üsna suurel määral kahjuks ka see asjaolu, et teatril pole kasutamisel originaalpartituur, vaid kohapeal valmistatud orkestratsioon. Kindlasti on autor illustreerinud oma muusikalisi mõtteid ja intentsioone koloriitsemalt ja karaktersemalt, kui seda suudab väljendada „Estonia“ üsna värvivaene orkestratsioon.

„Pulmad Malinovkas“ võimaldab eranditult kõigile juhtivale tegelastele hea karaktermängu arendamist. Ja seda olid osajäsed kasutanud ära rõõmustava põhjalikkusega.

Arvukate toredasti loodud ja väljapeetud tüüpide keskseks kujuks jäi algusest lõpuni vana Nečipor J. Tšonopa meisterlikus kehastuses. Ta headusamiikkusest looritatud kõnepehmus, kuid elutargalt löögivalmis sõna moodustasid sama toreda ja dünaamilise kontrasti kui liigutuste leede sujurus ja hallide kuldpuhmade alt kavalalt vilkuv pill. Rida hästi leitud ja teostatud finesse rikastasid ta mängu suaresti. Nagu instinktiivne haaramine Eskola jalga „ülierännanud“ saapa järgi oli nende hulgas üks ehtsamaid.

Nečiporile sekundeeris väärliselt ta kõre naine Gapysja Valentine Kase isikus, kelle vahva suuvärk töötas kuulipilduja kiirusega, vaatamata sellele, et pikatoimeline Nečipor oli kolmekümne viie aasta jooksul piüüdnud talle sisendada oma kuldset ehtarkust: „ära tötta!“ Gapysja terava grotesksusega esitatud „two-stepp“ Jaskaga (A. Eskola) kujunes oma menukuselt õhtu naelaks. Aga ka A. Eskola kehastatud Jaska ise oli omaette tore tüüp nii Austria sõjavangist kolonkiva paljasjalgse poisina kui ka naiste garnisoni „vahva“ ülemana. Saapavahetamise stseen Nečiporiga (Tšonopa) oli niiansi- ja dünaamikarikkamaid kogu etenduses.

Riina Reiniku Tröndösihhast kõneles viledasuuline Gapysja rohkem kui sellele sõjakale naisele enesele lavalt teha oli antud. Ent sellest ühest stseenist, milles ta esines, oli küllalt, et oma toreda maskiga ja esinemise käreduusega tõusta juhtivate tegelaste tasemele.

E. Vaarmani emas oli hädid südameklke noote ja arusaamist oma tütre armastusest sulasepoisi vastu, aga ka südidust ja julgust ta kaitseks välja astuda.

Mari Kamp üllatas — rõõmustavalt. Ta andis ootamatult ehtsa ja usutava kuhu näitvusest armunud tütarlastest. See oli küll pisut liialt linnalik küllatüdrukukuks, kuid värske ja sümpaatne. Ka laulus on ta teinud suuri edusamme ja esines ka siin igati tub-

lit. Meeldiv lüüriiline häidetämbr ja hädälekooli osas hästi kõlav meedium on ta hädäle eriliseks rikkuseks.

H. Kaasiku Andreiko on eelmiste kõrval kõige hallim kuhu. Mis sellest teha andis, tegi Kaasik korralikult.

Vähe kahe antipaadi — punaarmee laste ja valgekaartlaste vahel on teoses tõmmatud tugeva joonega. See pakus ka mängus hädid võimalusi terava kontrasti loomiseks.

Punaarmee laste olid kõik toredad poisid täis tervet elujõudu ja muretut uljust. Sihiteadlik võitlusind ja sädelev elurõõm, mis hoovas nende noorest kaaslasest Petrjast (T. Koppel), iseloomustas neid kõiki. O. Raukas nende isaliku juhina mõjus solidsena ja tahtekindlana. Ta laulus oli palju siirast soojust.

„Ataman“ Gritsiiani valgete jõuk ku-

jutas aga endast toredat buketti degenerereerunud ja allakäünud tsaariarmee jäänustest. „Vahva ataman“ Gritsiiani ise (R. Tarmo), ta „noobel“ olla piüüdev „adjutant“ Popandopulo (A. Lüüdik), igaihte mahakõmmutada õhvardav Grečkossi (A. Jõgi) ja t. olid kõik „ehtsad“ tüübid, kelle kangelas-tegudeks olid põletamised, riisumised ja kaitsetute naiste vägistamised.

A. Lüüdik oli lavastanud uudis-teose hoolikalt ja hästi. Selles oli head tempot, rütmi ja hoogu. Ka mass-stseenide grupeeritud ja liikuvus olid head. Tantsud lavastusele oli seadnud B. Blinov. Muusikajuhtina toimis R. Kursk, kellele see oli debüüdites operetidrigendi puldil. Debüüti võib pidada kordaläinuks.

Rahvast oli esietendusel täismaja.

A. Kasemets.